

Merkingar matvæla Næringar- og Heilsufullyrðingar



Zulema Sullca Porta,
sérfræðingur á MAST

Matvæladagur MNÍ
Október 2011



- Eftir vörubrónun fylgir markaðssetning
- Vörubrónun er fyrsta skrefið, en ekki það eina!



- Merkingar á umbúðum matvæla



• Margar reglugerðir

- Reglugerð um **merkingu matvæla** nr. 503/2005
- Reglugerð um merkingu **næringargildis** matvæla nr. 410/2010
- Reglugerð um gildistöku reglugerðar EB nr. 1924/2006 um **næringar- og heilsufullyrðingar** er varða matvæli
- Reglugerð um merkingu matvæla sem innihalda **kínín** og **koffín** nr. 884/2003, o.s.frv.
- Sérreglur:
 - nr. 301/2005 um kjöt og kjötvörur
 - nr. 624/2004 um fæðubótarefni
 - nr. 577/2003 um ávaxtasafa og sambærilegar vörur
 - nr. 919/2002 um mjólk og mjólkurvörur
 - nr. 798/2002 um kakó- og súkkulaðivörur
 - nr. 865/2010 um sérfæði, o.s.frv.

- Merkingar matvæla
- Eru merkingar matvæla frá íslenskum framleiðendum fullnægjandi?
- Hvernig er ástand merkinga á íslensku markaði?

- Markaðseftirlit

- Eftirlit er í höndum Heilbrigðiseftirlits sveitafélaga.
- Matvælaeftirlit er í stöðugri gangi
- Vörur verða kallaðar inn ef öryggis neytenda er ekki tryggd lengur.
 - T.d:
 - Vegna vanmerking á ofnæmivaldandi innihaldsefnum
 - Vegna þess að matvæli er ekki merkt á leyfilegu tungumáli.
 - Innihaldslýsingar vantar, geymsluskiyrðimerkingar vantar, o.fl.

• Matvælaöryggis í fyrirrúmi

- Lög um matvæli grein 8.a.
 - Óheimilt að markaðssetja matvæli sem ekki eru örugg þ.e. heilsuspillandi eða óhæf til neyslu
-
- Lög um matvæli, grein 8.c.
 - Ef matvæli er ekki í samræmi við kröfur um öryggi matvæla skal stjórnandi matvælafyrirtækis ...
 - ... taka þau tafarlaust af markaðnum
 - ... tilkynna það opinberum eftirlitsaðila

Innköllum matvæla vegna vanmerktra ofnæmis- og óþolvalda

The screenshot shows the MAST website in Internet Explorer. The browser address bar displays <http://www.mast.is/innkollunmatvaela>. The website header includes navigation links: MATVÆLASTOFNUN, STARFSMENN, LAUSAR STÖÐUR, HAFSA SAMBAND, and PÓSTLISTI. A search bar is present with the text "Skiðu inn leitarorð".

The main content area is titled "INNKÖLLUN MATVÆLA". It contains the following text:

Samkvæmt grein 8a í lögum um matvæli (lög nr. 93 frá 1995 með síðari breytingum) er óheimt að markaðssetja matvæli sem ekki eru örugg þ.e. heilsuspillandi og óhæf til neyslu.

Það er á ábyrgð stjórnenda matvælafyrirtækja að stöðva dreifingu matvæla, taka þau af markaði og innkalla frá neytendum ef þeir hafa vitneskju eða grun um að matvæli sem þeir hafa dreift geti innhaldið örverur, aðskotaefni (mengunarefni) eða aðskotahluti sem geta valdið neytendum heilsutjóni. Einnig kemur til innköllunar ef ofnæmis og óþolsvaldar eru ekki merktir á umbúðir skv. viðauka 4 við reglugerð nr. 503/2005 um merkingu matvæla. Röng meðferð matvæla, rangar umbúðamerkingar og innihaldsefni sem uppfylla ekki ákvæði reglugerða geta einnig orðið tilefni til innköllunar. Tilkynna skal innkallanir til viðkomandi eftirlitsaðila. (Lög nr.93/1995 grein 8c)

Í gegnum RASFF evrópska viðvörðunarkerfið koma tilkynningar um innköllun á innfluttum matvælum sem hafa farið í dreifingu á Íslandi.

Matvælastofnun birtir í samráði við matvælafyrirtæki frétt um innköllun matvæla á heimasíðu sinni og hér má sjá yfirlit yfir þær innkallanir sem hafa verið tilkynntar.

14.10.2011
ÓLÖGLEGT LITAREFNI Í KÖKUSKREYTINGAREFNI
Meira >>

12.10.2011
VANMERKTIR OFNÆMIS- OG ÓÞOLSVALDAR Í VÖRUM FRÁ MÓÐUR NÁTTURU
Meira >>

5.10.2011
VANMERKTIR OFNÆMIS- OG ÓÞOLSVALDAR Í SÓSUM
Meira >>

The left sidebar contains a menu with the following items:

- JARÐRÆKT
- FÓÐUR
- MATVÆLI
- DÝRAHEILBRIGÐI
- INN- OG ÚTFLUTNINGUR
- EFTIRLITSNIÐURSTÖÐUR
- EYÐUBLÖÐ
- GJALDSKRÁ
- INNKÖLLUN MATVÆLA
- INNRA EFTIRLIT
- LÖG OG REGLUR
- SAMÞYKKTAR STARFSSTÖÐVAR
- ÚTGÁFA
- MÆLABÖRD MAST
- VIÐBRAGÐSÁÆTLANIR
- ÝMSIR TENGLAR
- LIÐANSPÓSLÆKJAR

The right sidebar contains a menu with the following items:

- UPPLÝSINGAR
- BÆNDUR
- FISKVINNSLUR
- FÓÐURFYRIRTÆKI
- GRÆNMETISBÆNDUR
- HESTAMENN
- INNFLYTTJENDUR
- MJÓLKURSTÖÐVAR
- NEYTENDUR
- SKELFISKEKJA
- SLÁTURLYFJISHAFAR
- STANGVEIÐIMENN
- ÚTFLYTTJENDUR
- ÖNNUR MATVÆLAFYRIRTÆKI
- GAGNAGRUNNAR
- BÚFJÁRHEILSA
- BÚSTOFN
- EFTIRLITSGRUNNUR
- ÍS-LEYFUR
- LANDUPPLÝSINGAKERFI

The bottom of the browser window shows the taskbar with the time 10:12 and date 17.10.2011. The MAST logo is visible in the bottom right corner.

• Ofnæmis- og óþolsvaldar í viðauka 4

- 1. **Korn** sem inniheldur glúten (þ.e. hveiti, rúgur, bygg, hafrar, spelt, taumhveiti (kamut) eða blendingar þeirra)
- 2. **Krabbadýr** (s.s. humar, rækja,krabbi)
- 3. **Egg**
- 4. **Fiskur**
- 5. **Jarðhnetur**
- 6. **Sojabaunir**
- 7. **Mjólk** (þ.m.t. laktósi)
- 8. **Hnetur**, þ.e.möndlur, heslihnetur, valhnetur, kasúhnetur, pekanhnetur, parahnetur, pistasíuhnetur, goðahnetur og queensland-hnetur
- 9. **Sellerí**
- 10. **Sinnep**
- 11. **Sesamfræ**
- 12. **Brennisteinsdíoxíð og súlfít** í styrk,sem er yfir 10 mg/kg eða 10 mg/lítra, gefið upp sem SO₂.
- 13. **Úlfabaunir** (lúpína)
- 14. **Lindýr** (s.s. sniglar, kræklingur, hörpudiskur)

- Reglugerð nr. 503/2005 um merkingu matvæla

Markmið:
að tryggja neytendum
réttar og greinargóðar
upplýsingar um matvæli

- Skv. 5. gr. skulu merkingar
 - Ekki vera blekkjandi
 - Hvað varðar t.d. samsetning eða uppruni
 - Óheimilt er að eigna matvælum áhrif eða eiginleika sem þau hafa ekki
 - Óheimilt er að gefa í skyn að matvæli hafi tiltekin sérkenni ef öll sambærileg matvæli hafa í raun þessi sérkenni

„Merking skal vera greinileg og læsileg“

- Samt eiga margir erfitt með að lesa þær
- Mikill texti, letur of smátt
- Litir og litamunur ógreinilegur
- Með tilkomu nýrrar reglugerðar verður óleyfilegt að merkja með of litlu lettri.

• Skylduupplýsingar á umbúðum matvæla

- Vöruheiti
- Innihaldslýsing
- Öll innihaldsefni sem innihalda **ofnæmis-** og **ópolsvalda**
- Magn tiltekinna innihaldsefna eða flokka innihaldsefna
- Nettóþyngd
- Geymsluskilyrði
- Geymsluþol
- Heiti eða fyrirtækjaheiti og heimilisfang framleiðanda, pökkunaraðila eða seljanda með aðsetur á Evrópska efnahagssvæðinu.
- Upplýsingar um **uppruna-** eða framleiðsluland ef nauðsyn er á slíkum upplýsingum.
- Notkunarleiðbeiningar ef ekki er unnt að nýta matvælin á réttan hátt án slíkra leiðbeininga.
- Styrk vínanda miðað við rúmmál í drykkjarvörum sem innihalda meira en 1,2% af vínanda miðað við rúmmál.
- **Næringargildisupplýsingar**

- Upplýsingar um næringargildi
- Upplýsingarnar miða við 100 g eða 100 ml

Energy /orka	kJ/kcal
Fat/fita	g
Of which	
Saturates (þar af mettaðar fitusýrur)	
Carbohydrate/Kolvetni	g
Of which	
Sugar (þar af sykur)	
Protein/Prótín	g
Salt	g

- Einnig má merkja miðað við skammtastærð

- **Næringar- og heilsufullyrðingar**
 - Reglugerð nr. 406/2010 um gildistöku reglugerðar EB nr. 1924/2006 um **næringar- og heilsufullyrðingar** er varða matvæli.
 - Þrjár breytingar hafa þegar verið gerðar á reglugerð Evrópusambandsins:
 - Reglugerð (EB) nr. 107/2008 frá 15. janúar 2008,
 - Reglugerð (EB) nr. 109/2008 frá 15. janúar 2008,
 - Reglugerð (EB) nr. 116/2010 frá 9. febrúar 2010 (um breytingu á lista yfir næringarfullyrðingar).

- Reglugerðin gildir

- Reglugerðing gildir um allar næringar- og heilsufullyrðingar í viðskiptaorðsendingum
 - Umbúðamerkingar, auglýsingar, kynningar
- Reglugerðin gildir fyrir alla tegundir matvæla sem eru tilbúin til neyslu.
- Reglugerðin gildir einnig um matvæli sem eru ætluð:
 - Veitingahúsum, sjúkrahúsum, skólum mótuneytum og öðrum stóreldhúsum.

- Hvað er fullyrðing?

- Fullyrðing er sérhver boðskapur eða framsetning, sem er ekki lögboðin, þar sem er fullyrt, látið að því liggja eða gefið í skyn að tiltekin matvæli hafi tiltekna eiginleika.
- Fullyrðing getur verið í mismunandi formi:
 - Myndefni, teikningar eða ták.

- Næringarfullyrðingar:

- Sérhver fullyrðing þar sem er fullyrt, látið að því liggja eða gefið í skyn að tiltekin matvæli hafi tiltekið, jákvætt næringarlegt gildi.

- Heilsufullyrðing:

- Sérhver fullyrðing þar sem er fullyrt, látið að því liggja eða gefið í skyn að tengsl séu milli tiltekings matvælaflokks, tiltekinna matvæla eða eins af innihaldsefnum þeirra og heilbrigðis.

- Almenn skilyrði

- Notkun næringar- eða heilsufullyrðinga er aðeins leyfileg ef eftirfarandi skilyrði eru uppfyllt:

- Sýnt hefur verið fram á að það hafi jákvæð, næringarfræðileg eða lífeðlisfræðileg áhrif skv. viðurkenndum rannsóknaniðurstöðum.
- Næringarefni eða annað efni er í lokaafurðinni í umtalsverðu magni eða annað hvort ekki fyrir hendi eða í skertu magni.
- Næringarefni eða annað efni er nýtanlegu formi

Takk fyrir!

www.mast.is

